

[Wingsøe.]

gjort det nødvendigt at fastlægge regler til løsning af de konflikter, der opstår ved, at landene ikke følger samme retsprincipper.

Ved afgørelsen af, hvilket lands lov der skal lægges til grund ved behandlingen af retssager, hvori borgere fra forskellige lande er impliceret, følges to forskellige hovedprincipper: nationalitetsprincippet og domicilprincippet. Flertallet af Europas stater, derunder Sverige og Finland, lader således ved en række person-, familie- og arveretlige forhold nationaliteten være afgørende for bestemmelsen af, hvilket lands lov der skal anvendes, medens Danmark, Norge, Island, England og USA fastholder domicilet, d.v.s. den faste bopæl, som det afgørende kriterium.

Man har søgt at finde frem til en begrundelse for, at nogle stater følger nationalitetsprincippet, andre domicilprincippet, og har her bl. a. fæstet sig ved, at stater med stor udvandring synes at foretrække nationalitetsprincippet, der tillader dem at bevare forbindelsen med deres udvandrede borgere, medens stater med en stor indvandring synes at foretrække domicilprincippet for derved at få mere hold på de nye borgere. Om dette er rigtigt, skal jeg lade stå åbent; det giver i hvert fald ikke nogen forklaring på, at Danmark, Norge og Island følger domicilprincippet, Sverige og Finland nationalitetsprincippet.

At de nordiske lande følger forskellige internationale privatretlige regler, kan selvfølgelig medføre visse vanskeligheder, hvilket kom frem ved indgåelsen af den internordiske ægteskabskonvention af 1931. Den omstændighed, at de materielle regler i de nordiske lande i vidt omfang var overensstemmende, gjorde imidlertid, at man fra svensk-finsk side kunne gå med til at lade domicilet være afgørende i en række forhold, medens man fra dansk-islandsk-norsk side i andre tilfælde gjorde indrømmelser over for nationalitetsprincippet. Man kan vel ikke sige, at det ene princip er bedre end det andet, men man bør så vidt muligt have samme princip inden for samme land.

Da Danmark som nævnt følger domicilprincippet, er det uheldigt, at de i den gældende retsplejelov indeholdte værnetingsregler i ægteskabssager afviger fra dette princip, idet de giver danske domstole

ubetinget kompetence, når ægtefællerne er danske statsborgere, ganske uden hensyn til om nogen af dem har bopælstilknytning til Danmark, og uden hensyn til at den danske retsafgørelse eventuelt ikke vil blive anerkendt i det land, hvor ægtefællerne har fast bopæl. Hvis f. eks. et i England fast bosiddende dansk ægtepar søger skilsmisse ved dansk domstol, vil dommen ikke blive anerkendt i England.

Jeg kan derfor give fuld tilslutning til bemærkningerne til lovforslaget, når det heri siges, at det ikke kan anses for rimeligt, at f. eks. danske statsborgere med fast bopæl i udlandet har krav på at få deres eventuelle ægteskabssager behandlet ved danske domstole.

Jeg finder det derfor også forståeligt, at den højtærede justitsminister, da spørgsmålet om en ændring af værnetingsreglerne i ægteskabssager blev bragt på bane under mødet med justitsministrene fra de andre nordiske lande, har fulgt tanken op som sket i det foreliggende lovforslag. Det samme har man gjort i Norge, medens Finland og Sverige, der som nævnt følger nationalitetsprincippet, ikke har fundet grundlag for at tilslutte sig forslaget.

I sammenligning med gældende lov er det nye i forslaget, at vægten lægges på, at ægteskabssager kan anlægges her i landet, 1) hvis sagsøgeren har bopæl her, 2) hvis han enten har boet her i de sidste to år eller tidligere har haft bopæl her. Denne bestemmelse vil utvivlsomt afhjælpe et ret betydeligt savn. Jeg går ud fra, at det er bestemmelsen om to års fast bopæl her i landet, den højtærede justitsminister har haft i tankerne, når han i sin fremsættelsestale giver udtryk for, at bl. a. flygtninge vil kunne få anlagt ægteskabssager her i landet, hvis forslaget ophøjes til lov. Denne bestemmelse har min fulde sympati; flygtninge har jo tit nok at kæmpe med endda.

Den anden del af bestemmelsen, hvorefter sagsøgeren, såfremt han, eller måske snarere hun, tidligere har haft bopæl her i landet, ikke skal vente to år, før der kan anlægges sag, vil som nævnt i bemærkningerne til lovforslaget kunne få betydning for danske kvinder, der har været gift med udlændinge og har været bosat i udlandet, men derefter vender tilbage til Danmark. Bestemmelsen vil dog ikke alene have betydning